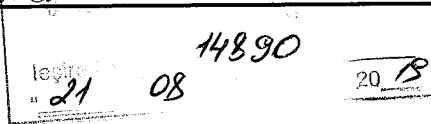

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2068, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Dosarul nr. 3-320/2019
Data 21 august 2019

Curtea Constituțională a RM

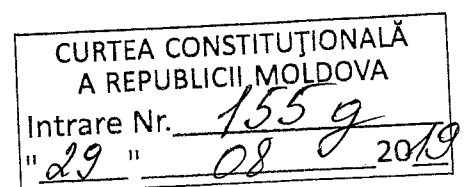
MD-2004, mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu 28

Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), Vă expediază sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 23 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale prezentată în conformitate cu art. 12¹ a Codului de procedură civilă al RM, de către reprezentantul reclamantului Ilie Dogotari, avocatul Dan Dogotari împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea anularii actului de constatare.

- Anexă: 1. scrisoare de însoțire din 21 august 2019 – 1 filă;
2. mandatul seria MA nr. 1317046 din 08 iunie 2019 - 1 filă;
3. sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, prezentată în conformitate cu art.12¹ a Codului de procedură civilă al RM – 15 file;
4. copia cererii de chemare în judecată – 9 file;
5. copia ordinului Consiliului Raional Florești nr. 68-p din 04 aprilie 2016 – 1 filă;
6. copia actului de constatare nr. 01/04 din 17 ianuarie 2019– 8 file;
7. copia referinței la cererea de chemare în judecată - 10 file;
8. copia cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 2 file;
9. copia referinței la cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 2 file;
10. copia încheierii nr. 3-320/18 din 02 august 2019 – 3 file.

Judecător

Viorica Dodon

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE **PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I. AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire **DOGOTARI** 2. Prenume **ILIE** 3. Patronimic **ALEXEI**

4. Funcția **Director al Gimnaziului "Mihai Eminescu", or. Ghindești**

5. Adresa **r-ul Florești, s. Ghindești, str. Trandafirilor 6**

6. Tel. **+37369941731** E-mail **dogotariilie@mail.ru**

7. Numele, prenumele și patronimicul reprezentantului:* **Av. DOGOTARI DANU**

8. Ocupația reprezentantului **Avocat al C.A. „Dogotari Danu”**

9. Adresa reprezentantului **mun. Chișinău, str. Bulgară 31 A**

10. Tel: **+37369832509** E-mail: **danu.dogotari@gmail.com**

11. **împuternicirea avocațială MA 1317046**

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect, examinarea constituționalității unor prevederi din următoarele acte legislative și normative:

Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/17.06.2016) cu modificările și completările ulterioare

Articolul 23. Răspunderea pentru încălcarea prevederilor prezentei legi

(1) *Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.*
(4) *Fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de **interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză***

(6) *Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.*

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13.

La data 17 ianuarie 2019, Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Grinciuc Ada, în temeiul art. 19 lit.g), art. 35 alin.(1) și 38 alin.(1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit în privința reclamantului Dogotari Ilie actul de constatare nr. 01/04 potrivit căruia a decis:

1) Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl. Dogotari Ilie, director al L.T. "Miha Eminescu" or. Ghindești, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea în termenul și modul stabilit de lege a conflictelor de interese în care s-a aflat la data de 23.09.2016, 23.01.2017, 15.02.2017, 24.02.2017, 20.09.2017 și 20.09.2018, în cazurile în care deținând calitatea de subiect al declarării și fiind în exercițiul funcției, a fost chemat să ia decizii și să semneze acte administrative și juridice în prezența interesului personal, inclusiv material, legat atât de propria persoană, cât și rezultat din relația cu persoana apropiată Dogotari Svetlana (soția), prin care fapt a influențat exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu;

2) Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl. Dogotari Ilie, director al L.T. "Miha Eminescu" or. Ghindești, exprimată prin admiterea conflictelor de interese consumate cu nerespectarea dispozițiilor legale de declarare și soluționare a conflictelor de interese, în sensul art. 12 alin.(10) din Legea nr. 133/2016, urmare semnării în prezența interesului personal material, legat atât de propria persoană, cât și rezultat din relația cu persoana apropiată Dogotari Svetlana (soția) a actelor administrative și juridice (procesele verbale nr. 3 din 23.09.2016, nr. 2 din 23.01.2017, nr. 3 din 15.02.2017, nr. 4 din 22.02.2017, nr. 07 din 24.02.2017 și nr. 3 din 20.09.2018 și Ordinile nr. 23-A din 23.09.2016, nr. 14-A din 20.09.2017 și nr. 15-A din 20.09.2018);

3) Se comunică Actul de Constatare dlui Dogotari Ilie și se informează despre dreptul de contestare a acestuia în condițiile art. 36 alin.(1) și 38 alin.(2) din Legea nr. 132/2016, precum și despre susceptibilitatea suspendării sale din funcție în condițiile art. 7 alin.(2) lit.c) din această lege;

4) Se informează petiționarul despre rezultatele controlului;

5) Se aplică în privința dlui Dogotari Ilie interdicția de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, în condițiile prevăzute de art. 23 alin.(6) – (8) din Legea nr. 133/2016;

6) Se sesizează instanța de judecată, după rămânerea definitivă a Actului de Constatare, în vederea constatării nulității absolute a actelor administrative și juridice – procesele verbale nr. 3 din 23.09.2016, nr. 2 din 23.01.2017, nr. 3 din 15.02.2017, nr. 4 din 22.02.2017, nr. 07 din 24.02.2017 și nr. 3 din 20.09.2018 și Ordinile nr. 23-A din 23.09.2016, nr. 14-A din 20.09.2017 și nr. 15-A din 20.09.2018, semnate de către dl. Dogotari Ilie cu încălcarea dispozițiilor legale privind declararea și soluționarea conflictelor de interese;

7) Se publică Actul de Constatare rămas definitiv pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

De asemenea, este de notat că potrivit părții descriptive, Autoritatea Națională de Integritate a indicat că după intrarea în vigoare a actului administrativ, va dispune angajatorului inițierea procedurii de încetare a raporturilor de muncă cu Dogotari Ilie.

La data de 01 februarie 2019, actul de constatare nr. 01/04 din 17 ianuarie 2019 a fost contestat de către Dogotari Ilie în instanța de contencios administrativ, unul din argumentele acestuia privind ilegalitatea actului administrativ contestat constând în faptul că, Autoritatea Națională de Integritate, în mod abuziv a indicat în conținutul actului de constatare faptul că după intrarea în vigoare a acestuia, va dispune angajatorului inițierea procedurii de încetare a raporturilor de muncă cu Dogotari Ilie, ori prin această decizie, a avut loc o depășire a atribuțiilor autorității conferite acesteia prin Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interes, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză. Subiectul declarării eliberării sau destituirii din funcție potrivit prevederilor alin. (3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului

În opinia reclamantului, prevederile art. 23 alin.(4) și (6) a Legii nr. 133 din 17.06.2016 vin în contradicție cu prevederile Constituției RM, Codului Muncii al RM, Codului Educației al RM și Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, ori în primul rând – aplicarea sancțiunii disciplinare și alegerea aceste sancțiuni constituie o prerogativă exclusivă a angajatorului directorului Dogotari Ilie și nu poate fi dispusă la inițiativa unei alte autorități distincte, cum ar fi Autoritatea Națională de Integritate, iar în al doilea rând formularea imperativă *“constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză”* este una ambiguă și lipsită de claritate ori, aceasta vine în contradicție cu sancțiunile aplicabile persoanei potrivit prevederilor Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

(A se vedea Partea a IV-a a Noțiței Explicative)

14.

Expunerea faptelor :

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONSTITUȚIEI RM SUNT URMĂTOARELE:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...] (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitare:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială”.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Articolul 39

Dreptul la administrare

(1) Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea treburilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(2) Oricărui cetățean i se asigură, potrivit legii, accesul la o funcție publică.

Articolul 43

Dreptul la muncă și la protecția muncii

„(1) Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului”.

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. [...]

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CONVENTIEI ORGANIZATIEI INTERNATIONALE A MUNCII NR.158 CU PRIVIRE LA INCETAREA RAPORTURILOR DE MUNCA DIN INITIATIVA CELUI CARE ANGAJEAZA, ADOPTATA LA GENEVA LA 22 IUNIE 1982, RATIFICATA PRIN HOTARARE/ PARLAMENTULUI NR. 994 – XIII DIN 15 OCTOMBRIE 1996.

Justificarea încetării

Articolul 4

„Raporturile de muncă ale unui lucrător nu vor înceta decât dacă există un motiv valabil pentru o asemenea încetare legat de capacitatea sau conduita lucrătorului sau bazat pe cerințele operaționale ale întreprinderii, instituției sau autorității”.

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar putea de natură să aducă atingere intereselor justiției. [...]”.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CODULUI MUNCII AL RM SUNT URMATOARELE:

Articolul 6

Neîngrădirea dreptului la muncă și libertatea muncii

“(1) Libertatea muncii este garantată prin Constituția Republicii Moldova.

(2) Orice persoană este liberă în alegerea locului de muncă, a profesiei, meseriei sau activității sale

(3) Nimeni, pe toată durata vieții sale, nu poate fi obligat să muncească sau să nu muncească într-un anumit loc de muncă sau într-o anumită profesie, oricare ar fi acestea

(4) Orice act juridic încheiat cu nerespectarea dispozițiilor alin.(1), (2) și (3) este nul”

Articolul 86

Concedierea

“(1) Concedierea - desfacerea din inițiativa angajatorului a contractului individual de muncă pe durată nedeterminată precum și a celui pe durată determinată - se admite pentru următoarele motive:

a) rezultatul nesatisfăcător al perioadei de probă (art.63 alin.(2));

b) lichidarea unității sau încetarea activității angajatorului persoană fizică;

e) reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate;

d) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza stării de sănătate, în conformitate cu certificatul medical;

e) constatarea faptului că salariatul nu corespunde funcției deținute sau muncii prestate din cauza calificării insuficiente, stabilită în urma atestării efectuate în modul prevăzut de Guvern; [Art.86 al.(1), lit.e) în redacția LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]

f) schimbarea proprietarului unității (în privința conducătorului unității, a adjunctilor săi, a contabilului-șef);

g) încălcarea repetată, pe parcursul unui an, a obligațiilor de muncă, dacă anterior salariatul a fost sancționat disciplinar; [Art.86 al.(1), lit.g) în redacția LP157 din 20.07.17, MO301-315/18.08.17 art.527]

h) absența fără motive întemeiate de la lucru timp de 4 ore consecutive (fără a ține cont de pauza de masă) în timpul zilei de muncă; [Art.86 al.(1), lit.h) modificată prin LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622] [Art.86 al.(1), lit.h) în redacția LP205 din 20.11.15, MO340-346/18.12.15 art.658]

i) prezentarea la lucru în stare de ebrietate alcoolică, în stare cauzată de substanțe stupefiante sau toxice, stabilită în modul prevăzut la art.76 lit.k); [Art.86 al.(1), lit.i) modificată prin LP164 din 20.07.17, MO277-288/04.08.17 art.485]

j) săvârșirea unei contravenții sau infracțiuni contra patrimoniului unității, stabilită prin hotărârea instanței de judecată sau prin actul organului de competență căruia ține aplicarea sancțiunilor contravenționale; [Art.86 al.(1), lit.j) în redacția LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]

k) comiterea de către salariatul care gestionează nemijlocit mijloace bănești sau valori materiale ori care are acces la sisteme de informațional ale angajatorului (sisteme de calculatoare și gestiune a informației) sau la sala administrată de

- t) încălcarea gravă repetată, pe parcursul unui an, a statutului instituției de învățământ de către un cadru didactic (art.301);
- m) comiterea de către salariatul care îndeplinește funcții educative a unei fapte imorale incompatibile cu funcția deținută;
- n) aplicarea, chiar și o singură dată, de către un cadru didactic a violenței fizice sau psihice față de discipoli (art.301)
- o) semnarea de către conducătorul unității (filialei, subdiviziunii), de către adjuncții săi sau de către contabilul-șef al unui act juridic nefondat care a cauzat prejudicii materiale unității;
- p) încălcarea gravă, chiar și o singură dată, a obligațiilor de muncă; [Art.86 al.(1), lit.p) în redacția LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]
- r) prezentarea de către salariat angajatorului, la încheierea contractului individual de muncă, a unor documente false (art.57 alin.(1)), fapt confirmat în modul stabilit;
- s) încheierea, vizînd salariații ce prestează munca prin cumul, a unui contract individual de muncă cu o altă persoană care va exercita profesia, specialitatea sau funcția respectivă ca profesie, specialitate sau funcție de bază (art.273) [Art.86 al.(1), lit.t) abrogată prin LP205 din 20.11.15, MO340-346/18.12.15 art.658]
- u) transferarea salariatului la o altă unitate cu acordul celui transferat și al ambilor angajatori; [Art.86 al.(1), lit.u) modificată prin LP8-XVI din 09.02.06, MO83-86/02.06.06 art.362]
- v) refuzul salariatului de a continua munca în legătură cu schimbarea proprietarului unității sau reorganizarea acesteia, precum și a transferării unității în subordinea unui alt organ;
- x) refuzul salariatului de a fi transferat la o altă muncă pentru motive de sănătate, conform certificatului medical (art.74 alin.(2));
- y) refuzului salariatului de a fi transferat în altă localitate în legătură cu mutarea unității în această localitate (art.74 alin.(1)); precum și y1) deținerea de către salariat a statutului de pensionar pentru limită de vîrstă; [Art.86 al.(1) lit.y1) introdusă prin LP188 din 21.09.17, MO364-370/20.10.17 art.622]
- z) pentru alte motive prevăzute de prezentul cod și de alte acte legislative.

PREVEDERILE RELEVANTE ALE CODULUI MUNCII AL RM SUNT URMATOARELE:

Articolul 50

Personalul de conducere

“(7) Directorul instituției de învățământ general încheie un contract individual de muncă cu organul local de specialitate în domeniul învățămîntului, iar directorul adjunct – cu directorul instituției de învățământ general.

(8) Directorul instituției de învățământ general poate fi eliberat din funcție înainte de expirarea contractului individual de muncă, în condițiile și temeiurile prevăzute de legislația muncii, precum și în următoarele cazuri:

- a) comiterea încălcărilor financiare
 - b) nerespectarea deontologiei profesionale;
 - c) necorespunderea cu standardele în vigoare a managementului promovat;
 - d) încălcarea drepturilor copiilor, elevilor, angajaților și părinților;
- obținerea repetată a calificativului „nesatisfăcător” la evaluarea instituției efectuată de către Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare”

PREVEDERILE RELEVANTE ALE LEGII NR. 132 DIN 17 Iunie 2016 CU PRIVIRE LA AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE SUNT URMATOARELE:

Articolul 1

Domeniul de reglementare

1. Domeniul de reglementare este:

“(2) În domeniul exercitării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, a incompatibilităților și al restricțiilor, Autoritatea:

- a) constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților și al restricțiilor;
- b) solicită conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării tragerea la răspundere disciplinară a persoanei care a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, a incompatibilităților sau al restricțiilor ori, după caz, dispunerea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale acestuia;
- c) solicită conducerii organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării suspendarea din funcție a subiectului declarării pe perioada examinării în instanță a actului de constatare, în cazul în care dispozitivul actului de constatare prevede încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu pentru încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților sau al restricțiilor;
- d) soluționează conflictele de interese date în competența sa;
- e) supraveghează modul de soluționare a conflictelor de interese de către conducătorii organizațiilor publice;
- f) adresează instanței de judecată cereri privind constatarea nulității absolute a actului administrativ emis/adoptat sau a actului juridic încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe, sau a deciziei luate cu încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, stabilită printr-un act de constatare definitiv;
- g) adresează o cerere instanței de judecată de îndată ce a fost constatat conflictul de interese în vederea aplicării, ca măsură de asigurare, a suspendării, pe durata procesului, a actului administrativ emis/adoptat sau a actului juridic încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe, sau a deciziei luate;
- h) constată și examinează cauzele contravenționale privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, a incompatibilităților și al restricțiilor, date în competența sa, și, după caz, aplică sancțiuni conform Codului contravențional al Republicii Moldova;
- i) ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau o funcție de demnitate publică.”

Articolul 39

Efectele constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese

“(1) În cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese, inspectorul de integritate încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și îl trimite instanței judecătorești spre examinare conform procedurii stabilite de Codul contravențional al Republicii Moldova.

(2) Din momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al conflictului de interese rămîne definitiv Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării în vederea declanșării procedurii disciplinare sau, după caz, în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale persoanei care a emis/adoptat actul administrativ sau a încheiat, direct ori prin persoane terțe, actul juridic, sau a luat ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese

(3) Prin derogare de la dispozițiile legilor speciale care reglementează răspunderea disciplinară, sancțiunea disciplinară este aplicată în termen de 6 luni de la data la care rămîne definitiv actul de constatare sau de la data la care expiră termenul de contestare, în cazul în care actul de constatare al inspectorului de integritate nu a fost contestat.”

ARGUMENTELE PRIVITOARE LA NECONSTITUTIONALITATEA ACTELOR NORMATIVE SI LEGISLATIVE CRITICATE:

judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

(I) Cu referire la criticile de neconstituționalitate extrinseci și intrinseci art. 23 alin. (4) și (6) din Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale, *ab initio* menționăm că aceasta contravine unui șir de norme din Legea supremă și anume art. 1, 4, 6, 15, 16, 20, 29, 43, 54.

În opinia autorului sesizării, formularea dată în prezent de către legiuitor normei contestate, este una neclară, oricâtă vine în contradicție cu alte prevederi legale ce reglementează efectele constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese.

În acest sens, este de notat că în prezent, există două legi ordinare emise în aceeași zi – 17 iunie 2016 și anume: Legea nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Legea nr. 133 privind declararea averii și intereselor personale, ce reglementează în mod diferit efectele constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese.

Astfel, potrivit Legii nr. 132 din 17.06.2016, legiuitorul a stabilit la art. 39 faptul că la momentul în care actul de constatare a încălcării regimului juridic al conflictului de interese rămâne definitiv, Autoritatea sesizează, în termen de cel mult 5 zile, conducerea organizației publice sau a autorității responsabile de numirea în funcție a subiectului declarării **în vederea declanșării procedurii disciplinare sau, după caz, în vederea încetării mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu** ale persoanei care a emis/adoptat actul administrativ sau a încheiat, direct ori prin persoane terțe, actul juridic, sau a luat ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Astfel, legiuitorul pe bună dreptate a lăsat la discreția angajatorului decizia privind inițierea procedurii disciplinare sau încetarea raporturilor de muncă cu salariatul, ori doar angajatorul dispune de astfel de prerogative și este persoana care decide dacă abaterea disciplinara admisă de către salariat urmează a fi sancționată disciplinar prin aplicarea unui avertisment, mustrare sau mustrare aspră fie după caz - să concedieze persoana respectivă.

Pe de altă parte, Legea nr. 133 din 17.06.2016, la art. 24 indică expres faptul că orice constatarea a încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, generează inițierea unei proceduri disciplinare soldate cu revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.

În acest sens, prin elaborarea actelor legislative sus-menționate, legiuitorul a admis o incertitudine în privința efectelor ce le poate genera constatarea încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, motiv din care, prevederile sus-menționate pot fi aplicate în fiecare caz particular distinct, motiv din care normele sus-menționate urmează a fi supuse controlului din partea Curții Constituționale, în vederea neadmiterii încălcării dreptului la muncă a persoanelor în privința cărora vor fi aplicate pe viitor normele legale sus-menționate.

Mai mult ca atât, este de notat că prevederile articolului contestat, vin în neconcordanță și cu prevederile art. 86 din Codul Muncii al RM și art. 50 din Codul Educației al RM, care nu prevăd încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese ca un temei de concediere sau desituire din funcție a salariatului.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Reieșind din cele relevate, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, art. 1 alin. (1) lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit a), și art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, solicităm în mod respectuos exercitarea controlului constituționalității prevederilor art. 23 alin. (4) și (6) din Legea nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averii și intereselor personale.

VII.- LISTA DOCUMENTELOR

17.

- a) Cererea de chemare în judecată;
- b) Referința depusă de Autoritatea Națională de Integritate

3

3

4

3

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *mun. Chișinău, str. Bulgară 31 A*

Data *14 iunie 2019*

Aspeat **DOGOTARI Danu**

(Semnătura autografică a sesizării și a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

02 august 2019

municipiul Chișinău

Judecătorul în Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), Viorica Dodon pregătind pentru dezbaterile judiciare pricina civilă în procedura contenciosului administrativ la acțiunea lui Ilie Dogotari împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare,

c o n s t a t ă

La data de 01 februarie 2019 avocatul Danu Dogotari, în interesele reclamantului Ilie Dogotari, a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare.

Cere avocatul Danu Dogotari, în interesele reclamantului Ilie Dogotari, anularea actului de constatare nr. 01/04 din 17 ianuarie 2019 emis de către pârâta Autoritatea Națională de Integritate în privința reclamantului Ilie Dogotari ca fiind unul ilegal, încasarea prejudiciului moral cauzat prin întocmirea actului de constatare, în mărime de 50000 lei din contul pârâtei Autoritatea Națională de Integritate în beneficiul reclamantului Ilie Dogotari, încasarea tuturor cheltuielilor de judecată suportate pe parcursul procesului din contul pârâtei Autoritatea Națională de Integritate în beneficiul reclamantului Ilie Dogotari.

La data de 18 iunie 2019 avocatul Danu Dogotari, în interesele reclamantului Ilie Dogotari, a depus cerere privind ridicare excepției de necostituționalitate.

În motivele cererii a indicat, că în referința depusă la cererea de chemare în judecată Autoritatea Națională de Integritate a indicat că efectele constatării încălcării regimului juridic al conflictelor de interese indicate în actul de constatare contestat sunt legale, făcând în acest sens referire la prevederile art. 23 alin. (4) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 potrivit căruia, faptele subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat, direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.

În opinia reclamantului, prevederile art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 vin în contradicție cu prevederile Constituției R.M., Codului muncii al R.M., Codului educației al R.M. și Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, or, în primul rând, aplicarea sancțiunii

disciplinare și alegerea acestei sancțiuni constituie o prerogativă exclusivă a angajatorului directorului Ilie Dogotari și nu poate fi dispusă la inițiativa unei alte autorități distincte, cum ar fi Autoritatea Națională de Integritate, iar în al doilea rând formularea imperativă „constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză” este una ambiguă și lipsită de claritate, or, aceasta vine în contradicție cu sancțiunile aplicabile persoanei potrivit prevederilor Legii nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Potrivit art. 12¹ Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Notează, că pornind de la raționamentele înscrise în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, dacă în procesul judecării cauzei, instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil, care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Legea supremă, a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentând direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Având în vedere faptul că obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către una din părțile la proces, prevederile legale contestate urmează a fi aplicate la soluționarea în fond a cauzei, iar la moment o altă hotărâre a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate nu există cere avocatul Danu Dogotari, în interesele reclamantului Ilie Dogotari, admiterea cererii privitor la sesizarea Curții Constituționale a R.M. referitor la verificarea constituționalității prevederilor art. 23 alin. alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2019 privind declararea averii și intereselor personale; sesizarea Curții Constituționale a R.M. referitor la verificarea constituționalității prevederilor art. 23 alin. alin. (4) și (6) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale, cu transmiterea în adresa Curții Constituționale a R.M. a sesizării depuse privind verificarea constituționalității prevederilor art. 23 alin. alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și intereselor personale.

~~Autoritatea Națională de Integritate a depus referință la cererea de excepție de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova depusă de reclamantul Ilie Dogotari.~~

În motivare indică, că reieșind din prevederile art. 12¹ Codul de Procedură Civilă care stabilește că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale avînd ca obiect prevederile contestate.

Potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională, exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Consideră că art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale este una clară și previzibilă.

Pentru a nu admite interpretarea eronată a Legii nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, potrivit art. 71 alin. (4) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.

Studiind Nota informativă la proiectul Legii menționate constată că legiuitorul în Capitolul V. Controlul asupra executării legii și răspunderea pentru încălcarea prevederilor acesteia, și anume, în ceea ce privește răspunderea pentru încălcarea prevederilor proiectului de lege, menționăm că acesta reglementează fiecare tip de răspundere; include posibilitatea suspendării din funcție a persoanei în privința căreia s-a constatat încălcarea regimului juridic al incompatibilității pe perioada examinării contestației împotriva actului de constatare a stării de incompatibilitate; extinderea răspunderii disciplinare și asupra faptei de participare sau luare a unei decizii cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese; stabilește interdicția aplicării unor categorii de sancțiuni disciplinare în cazul în care este vorba de fapta persoanei în privința căreia s-a constatat că a emis/adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin persoane terțe un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Suplimentar, indică faptul că subiecții sesizării nu au respectat prevederile art. 39 din Codul Jurisdicției Constituționale, și anume motivarea sesizării, care urma să se manifeste prin faptul că sesizarea se prezintă în scris în limba moldovenească. Sesizarea trebuie și să cuprindă: a) denumirea Curții Constituționale ca instanță

sesizată; b) denumirea și adresa subiectului sesizării; c) obiectul sesizării; d) împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele; e) cerințele sesizării; f) alte date referitoare la obiectul sesizării; g) nomenclatorul documentelor anexate; h) semnătura subiectului, codul și ștampila lui.

Reieșind din speța dată constată faptul că formularul sesizării nu este semnat de către autorul însuși, ci de către reprezentantul său, deci, el trebuie să fie însoțit de o procură în favoarea acestuia din urmă, semnată de autorul sesizării și de reprezentantul său. Subsecvent, reclamantul nu s-a conformat cerințelor Curții Constituționale cu privire la formular de sesizare, prezentată conform articolului 135 al Constituției, privind excepția de neconstituționalitate, prezentat pe pagina web a înaltei Curți.

Consideră că cererea este oformată superficial și este nefondată, având scopul de a târăgăna examinarea în fond a cererii de chemare în judecată a domnului Ilie Dogotari împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare.

Examinând sesizarea înaintată și referința depusă de pârâtă instanța de judecată consideră necesar de a admite cererea și de a sesiza Curtea Constituțională referitor la expunerea asupra constituționalității art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin.(1) Cod administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

În conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

În conformitate cu art. 12¹ Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de

neconstituționalitate se amână pledoariile. Dacă nu sânt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Instanța de judecată constată, că Ilie Dogotari a contestat în procedura contenciosului administrativ actul de constatare nr. 01/04 din 17 ianuarie 2019 emis de Autoritatea Națională de Integritate. Prin acțiunea depusă cere anularea actului administrativ ca fiind ilegal.

În cadrul pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare examinării cauzei, reprezentantul reclamantului a înaintat cerere privind sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Instanța constată că obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție – lege; excepția este ridicată/invocată de către una din părțile procesului și anume reclamantul; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Întrunindu-se cumulativ condițiile date, instanța va sesiza Curtea Constituțională pentru a se expune conform sesizării reclamantului.

În conformitate cu art. art. 12¹ Cod de procedură civilă, art. art. 195, 230 Cod administrativ, instanța de judecată

d i s p u n e

S admite cererea depusă de avocatul Danu Dogotari, în interesele reclamantului Ilie Dogotari, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în pricina civilă în procedura contenciosului administrativ la acțiunea lui Ilie Dogotari împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare.

Se sesizează Curtea Constituțională cu privire la realizarea controlului constituționalității prevederilor art. 23 alin. (4) și (6) Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Se remite Curții Constituționale copia încheierii, sesizarea reprezentantului reclamantului Ilie Dogotari, copia cererii de chemare în judecată și actele anexate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Judecătorul

Viorica Dodon

COPIA CORESPUNDE
ORIGINALULUI

